

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Locsmándi és Vajda ügyvédi Iroda, dr. Vajda Ákos ügyvéd által képviselt felperesnek, Miskolci 7. számú Ügyvédi Iroda, dr. Polgáry Gyula ügyvéd által képviselt alperes ellen, szerződés teljesítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. szeptember 21. napján meghozott 62.P.25.703/2009/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 11., 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését megváltoztatja, a marasztalási tőkeösszeget 128.600 (százhuszonnyolcezer-hatszáz) forintra és ezen tőkének 2008. augusztus 13. napjától számított kamatára felemeli.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 32.000 (harminckettőezer) forint első- és másodfokú eljárási perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes az elsődleges keresetében 128.600.- forint és 2008. augusztus 13. napjától számított Ptk.301/A. § (2) bekezdése szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest azzal, hogy szerződés jött létre a felek között, melyben elállási jog került rögzítésre, amelynek nem felelt meg az alperes elállása, így az alperes fizetési kötelezettsége fennáll. Másodlagos kérelme amennyiben az alperesi elállás jogszerű a Ptk. 395. § (1) bekezdés alapján az elállással okozott kár megtérítését,

azaz 100.000.- forint megfizetését kérte, amelyből 20.000.- forint a tényleges kár, 80.000.- forint az elmaradt haszon, mivel a könyvet másnak már nem tudta eladni.

Az alperes a 10.000.- forintot meghaladó részében a kereset elutasítását kérte. Megítélése szerint a keresetben meghatározott díj nem illeti meg felperest a 2006. december 9-i alperesi elállás folytán. Az elismerését meghaladóan a jogalapot és az összecszerűséget is vitatja.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg felperesnek 35.200.- forintot, ezen összegből 25.200.- forint után 2008. augusztus 13. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegével megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Akként rendelkezett, hogy mindegyik fél viseli a saját költségét.

Az ítélet indokolása értelmében a megbízási adatlap nyomtatvány a Ptk. 211. § (1) bekezdése alapján a felperes szerződés megkötésére vonatkozó ajánlata, amelyet a felperes képviselője írt alá, mely a Ptk. 211. § (2) bekezdése alapján távollévőnek tett ajánlatnak minősül, miután az ügynöknek nem volt aláírási joga. Ezt az ajánlatot 2004. május 19. napján az alperes elfogadta, ezért a Ptk. 213. § (1) bekezdése alapján abban az időpontban jött létre a szerződés, amikor az elfogadó nyilatkozat a felpereshez, mint ajánlattevőhöz megérkezett, melynek pontos időpontja a rendelkezésre álló iratokból nem volt megállapítható, de mivel felperes 2004. június 18. napján kiállította a számlát, ezért legkésőbb ezen a napon létrejött a szerződés a felek között. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint - mivel a felek szerződése 2004. május 19. napja és 2004. június 18. napja között jött létre -, ezért a Ptk. 205/A. § és 205/B. §-ai nem alkalmazhatók, mert azokat csak a 2006. március 1. napja után megkötött szerződésekre kell alkalmazni. A jelen ügyben alkalmazandó Ptk. 209/C. § alapján pedig egyértelmű, hogy az általános szerződési feltételnek minősülnek az általános üzleti feltételek. Az okirat első oldalán található kifejezett nyilatkozatra tekintettel az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy az általános üzleti feltételek a felek szerződésének részévé váltak. A szerződés tartalma alapján az elsőfokú bíróság a Ptk. 477. § (1) bekezdése szerinti megbízásnak nem tekintette a szerződést, hanem a szerződésnek az a köteleme, hogy egy könyvet megrendel az alperes a felperestől, hogy azt későbbi időpontban fogja átadni a vételár megfizetése mellett, a Ptk. 379. § szerinti szállítási szerződésnek felel meg. Ezen megítélése szerint nem változtat az a tény, hogy jelen esetben szerzői jogi védelem alatt álló gyűjteményes mű a szállítási szerződés tárgya. A felperes a szerződésben az 1999. évi LXXVI. törvény 23. § (1) bekezdése alapján őt megillető terjesztési joga alapján a 23. § (2) bekezdésre figyelemmel a műpéldány tulajdonjogának átruházását vállalta a szerződésben. Az alperes fénykép egyszeri megjelentetését is megrendelte, vállalva a fénykép megküldését 10 napon belül. Az általános üzleti feltételek 8. pontjára is figyelemmel ez a köteleme a Ptk. 389. § szerinti vállalkozás, mert a felperes fénykép megjelentetését, mint munkával elérhető eredményt, vállalt. Tehát a felek közötti szerződés egy vegyes

szerződés, melyben szállítási és vállalkozási elemek keverednek az elsőfokú bíróság álláspontja szerint. A Ptk. 277. § (4) és (5) bekezdéseinek, valamint az általános üzleti feltételek 5. és 6. pontjának felhívásával az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a teljesítéssel a Ptk. 281. § (2) bekezdés alapján az alperesnek kellett elől járnia, melynek nem tett eleget, de a szolgáltatás megtagadásáról sem nyilatkozott. Az alperes a vállalkozási kötelelem körében a fényképküldési kötelezettségét sem teljesítette és az általános üzleti feltételek 5. és 6. pontja szerinti fizetési kötelezettségét sem. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az általános üzleti feltételek 7. pontja alapján a felperesnek joga lett volna fizetési késedelem esetén is a könyv kiszállítására, amelyet nem tett meg, de ez lényegében csak lehetősége volt, nem szerződéses kötelezettsége. Miután az alperes a fényképet nem küldte meg, ezért felperes az általános üzleti feltételek 8. pontjának megfelelően járt el, mikor a monogramot tüntette fel a fénykép helyén. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Ptk. 685. § d) pontja alapján a konkrét szerződés az alperes gazdasági és szakmai tevékenységi körén kívül eső célra irányult. A szerződést nem távközlési eszköz használata útján kötötték meg, ezért a (helyesen) 17/1999. (II. 5.) Kormányrendelet nem alkalmazható. A megbízás visszavonására vonatkozó jog, e jogszabály 4. §-ában szabályozott elállási jognak tekintette az elsőfokú bíróság, bár, a felek jogviszonyára nem alkalmazható e jogszabály és a bíróság álláspontja szerint az alperes elállását a vegyes szerződésre tekintettel az egyes szerződéses kötelmenként külön-külön kell vizsgálni. A Ptk. 387. § (1) bekezdés, 320. § (1), 319. § (3) és 381. § (1) bekezdés alapján arra a következtetésre jutott, hogy a szállítási szerződéssel kapcsolatos kötelelem vonatkozásában az elállása az alperesnek jogszerű, így a kereset e körben nem alapos. Ezért a keresetet e tekintetben elutasította. A felperes azonban a Ptk. 381. § (1) bekezdése alapján a kárának megfizetését követelheti a másodlagos keresete szerint. A kártérítés összezszerűségét alperes 10.000.- forintban ismerte el, melyre tekintettel történt tájékoztatási kötelezettség alapján is a felperes nem bizonyította a kárát. Nem bizonyította a Ptk. 359. § (1) bekezdése alapján azt sem, hogy csak részben számítható ki a kár, így a PK. 49. számú állásfoglalásra is figyelemmel általános kártérítésnek helye nem volt, ezért a szállítási kötelelem vonatkozásában a másodlagos kereseti kérelem alapján az elismert 10.000.- forint kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest. Miután a felperes kamatot nem érvényesített, arról nem határozott az elsőfokú bíróság. A vállalkozási kötelemtől az alperes a Ptk. 395. § (1) bekezdése alapján bármikor elállhatott, azonban a GK. 16. számú állásfoglalás c) pontjára figyelemmel - miután a fénykép megjelentetésével kapcsolatos kötelezettségét a felperes szerződésszerűen teljesítette, az alperes fénykép nem teljesítése folytán - így az alperes e körben elállási jogát jogszerűen nem gyakorolhatta, így a felperes elsődleges kereseti kérelme alapján kötelezte az elsőfokú bíróság a felperest a fénykép megjelentetésével kapcsolatos szerződéses díj 25.200 forint.- megfizetésére, és ezen összeg Ptk. 301. § (2) bekezdése szerinti kamat megfizetésére, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Perköltségről a Pp. 87. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes élt fellebbezéssel, az ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmében megjelölt tőke és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint a perbeli szerződés a Ptk. 213. § (1) bekezdése szerint jelenlévők között létrejött szerződésnek minősül, miután a jelenlévő kereskedelmi ügynök közvetítette a felperes megbízási adatlap tartalma szerinti ajánlatát alperes felé, melyet az alperes elolvasott, tudomásul vett és a helyszínen 2004. május 19. napján aláírt. Megítélése szerint a perbeli szerződés mint egész vállalkozási szerződés, amennyiben a szerződés egy része szállítási szerződésnek minősülne, az alperes 2006. december 9-i elállása akkor sem lenne jogszerű, mivel a megbízási adatlap utolsó bekezdésében szabályozott visszavonási jog a szerződés egészét tekintve, értelmezve elállási jog. Álláspontja szerint sem alkalmazható a 17/1999. (II. 5.) Kormányrendelet, mely alapján tehát így a felperes nem is köthette ki az elállási jogot és az nem is hasonlít és nem is felel meg e rendelet 4. §-ában meghatározott elállási jognak. A felperes és alperes tehát az általános, Ptk. 387. § (1), illetőleg 395. § (1) bekezdésében meghatározott elállási jog időtartamát határozta meg 8 munkanapban. Az egyező akarattól eltértek a Ptk. 381. § (1) bekezdésétől, melyet jogszabály nem tilt a Ptk. 2. § (1) bekezdésére is figyelemmel. Mindezek alapján tehát a megítélése szerint az alperes 2006. december 9-i elállása elkésett. Másodsorban megjegyezte, hogy a felperes szerződéses kötelezettségeit határidőben, maradéktalanul teljesítette 2005. márciusában. Kiadványt 2005. márciusára elkészítette, megjelentette, és fizetés esetén küldte volna meg alperesnek, mely utóbbi azért nem történt meg, tehát a kiadvány azért nem került leszállításra, mert alperes kötelezettségvállalása ellenére nem fizette meg a számla ellenértékét, nem járt elől az általa vállalt fizetés teljesítésével, tehát késedelembe esett. Az alperes a számla meg nem fizetésével már 2004. július 2. napján késedelembe esett, így a felperes ezt követő késedelme a Ptk. 303. § (3) bekezdése alapján is kizárt lenne. A kiadvány kiszállításának elmaradása alperes felróható magatartásának következménye, így az felperes terhére nem eshet. A felperes már 2005. márciusában szerződésszerűen teljesített, így ezt követően bármely jogcímen elállásnak helye nincs. Így megítélése szerint az alperes elállása nem volt jogszerű, így megalapozatlan az az elsőfokú bíróság ítéleti következtetés, hogy alperes jogszerű elállása folytán a szerződés megszűnt.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, fenntartotta az elsőfokú eljárásban kifejtett ténybeli és jogi álláspontját.

A fellebbezés alapos.

A másodfokú bíróság elsődlegesen rámutat, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban a 2010. február 23. napján tartott tárgyaláson pontosított előadása szerint vagylagosan terjesztette elő keresetét, az elsődleges és másodlagos keresete a vagylagoság, illetve az eshetőlegesség viszonyában áll egymással, az elsődleges és a másodlagos kereset egymást kizárja. Mindebből következően látszólagos

tárgyi keresethalmazat áll fenn, és a bíróságnak a felperes által megjelölt sorrendben kell az egyes igényeket vizsgálni, a sorrendben hátrább álló igény csak az azt megelőző igény elutasítása esetén válik elbírálhatóvá.

A felperes a fellebbezésében változatlanul a fentiek szerinti keresetét tartotta fenn, így a másodfokú bíróságnak először az elsődleges kereset megalapozottságát kellett vizsgálnia.

A másodfokú eljárásban nem volt vitatott, hogy a felperes és az alperes között a 2004. május 19-i keltezésű „megbízási adatlap” megnevezésű okiratban foglalt tartalommal szerződés jött létre, mely szerződés részét képezi az „Általános Üzleti Feltételek”.

A Legfelsőbb Bíróság Pkk.VIII.24.792/2009/2. sorszámú végzése alapján a felperes szerzői jogi oltalom alatt álló gyűjtemény műpéldányának átruházására vállalt kötelezettséget és e szolgáltatásért járó ellenérték, szerzői jogdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Erre figyelemmel és a szerződési szabadság elvéből következően a Ptk. 198. § (1) bekezdés alapján felek között létrejött szerződésben foglaltak szerint kell megítélni az egyes szerződő felek kötelezettségeit és jogosultságait. A felek a szerződésben meghatározott jogszabály alkalmazását nem írták elő, ezért az elsőfokú bíróság által felhívott Ptk. 379. §, illetve 389. § alkalmazásának csak akkor lehet relevanciája, ha a szerződésben a jogviszonyt érintő releváns tény, jogkövetkezményt nem szabályoztak volna a felek. A felek jogvitájának elbírálására így elsődlegesen a közöttük létrejött szerződés tartalma, az abban rögzített szerződési feltételek az irányadók.

Tény, hogy az alperes megrendelése a jövőben elkészítendő kiadványra vonatkozott. Ugyancsak tényként állapítható meg, hogy a kiadvány „előjegyzési és előzetes teljesítési áron” került megrendelésre, így az általános üzleti feltételek 6. pontja értelmében a felperes a számla kibocsátására a megrendelés beérkezését követően volt jogosult, amely számlát az 5. pont szerint 14 napon belül ki kellett egyenlítenie az alperesnek, és a felperes csak ezt követően volt köteles az elkészítendő kiadvány kiszállítására. A megbízási adatlapon „könyvrendelés” címszó alatt rögzítettek értelmében is a vételárnak a számla kézhezvételekor megfizetésére vállalt az alperes kötelezettséget.

A rendelkezésre álló adatok alapján a felperes a számlát 2004. június 18. napján kibocsátotta, azonban az alperes a fizetési kötelezettségét indoklás nélkül nem teljesítette. A felperesnek így az általános üzleti feltételek 7. pontjában foglalt jogosultsága nyílt meg, azaz az első mondat értelmében késedelmi kamatra való jogosultsága nyílt meg, míg a második mondatban foglalt jogosultság csak lehetőség a felperes részére, azonban az ott írtaknak megfelelő eljárása egyben nem jelent kötelezettséget. Mindezek alapján az alperes fizetési kötelezettsége 2004. július 2. napján beállt, amelynek nem tett eleget, így a Ptk. 298. § a) pontja szerint késedelembe esett.

Annak a ténynek, hogy az alperes az elkészítendő kiadványba fényképet nem küldött ügyszám jelentősége nem volt. Az alperes ezen magatartásának következtében az általános üzleti feltételek 8. pontja lépett érvénybe, a felperes

ennek megfelelően járt el. Erre is figyelemmel az alperes fényképre vonatkozó mulasztásához a felek között létrejött szerződés egyéb jogkövetkezményt nem kívánt fűzni.

A szerződés részét képezi a megbízási adatlap „visszavonásra vonatkozó felvilágosítás” része is, amely tartalma alapján a Ptk. 320. § (1) bekezdésben foglalt elállásra jogosultság kikötésnek minősül. Ennek értelmében az alperes a megrendelés elküldésének napjától számított 8 munkanapon belül volt jogosult a szerződéstől írásban elállni. Az alperes e jogosultságával nem élt. A kifejtettek értelmében az alperes szerződéses fizetési kötelezettségével már 2004. júliusában késedelembe esett, szerződést segezt. Mindebből következően a 2006. december 9. napján elállási jogosultság nem illette meg.

A felperes a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti elévülési határidőn belül jogosult volt a szerződésben kikötött díjakat érvényesíteni.

A kifejtettek értelmében az alperes köteles megfizetni a szerződésben rögzített, a felperes által kiszámlázott díjakat a felperesnek, ezért a felperes elsődleges keresete megalapozott volt.

A Fővárosi Ítéltábla a kifejtett indokokra figyelemmel és arra tekintettel, hogy az elsőfokú ítélet marasztalást meghaladó keresetet elutasító rendelkezése volt fellebbezéssel támadott, az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott részét a Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében megváltoztatta és az alperest - az elsődleges keresetnek megfelelően - 128.600.- forint és 2008. augusztus 13. napjától számított az elsőfokú ítéletben írt mértékű kamata megfizetésére kötelezte.

Az alperes pervesztes lett, a felperes fellebbezése eredményes volt, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján köteles az alperes megfizetni a felperesnek a perrel, az első- és másodfokú eljárásban felmerült költségét, amely a lerótt kereseti és fellebbezési illeték, valamint a felperest képviselő ügyvéd díjából ered, mely utóbbit a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (2), (4) bekezdés alapján állapított meg a másodfokú bíróság.

Budapest, 2011. február 17.

. Lizák Tibor sk.
a tanács elnöke
. Merőtey Anikó sk.
sk.

előadó bíró

Dr. Molnár Ágnes

bíró

A kiadmány hiteléül:

Réczi Imréné
bíróági ügyintéző